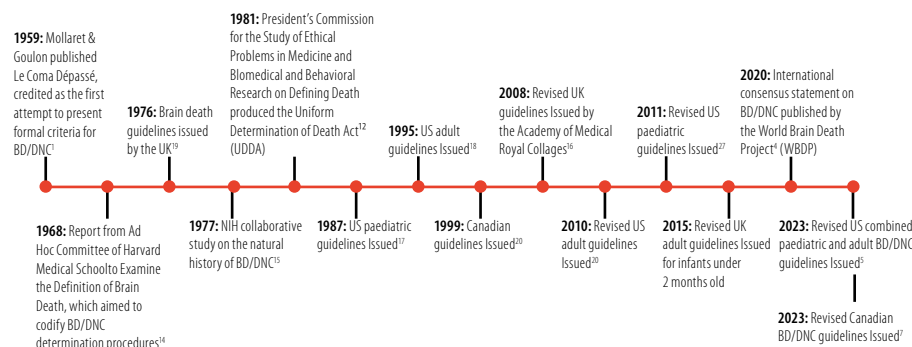

Obr. 6. Chronologická história ustanovenia a používania BD/DNC (Greer, Lewis et Kirschen, 2024)

solvovať špecializovaný tréning v BD/DNC. Zároveň nemôžu byť títo lekári nijakým spôsobom spojení s transplantačným programom a odberom orgánov. Trvanie observácie je v niektorých prípadoch priamo dané etiológiou, použitými terapeutickými postupmi a vekovou kategóriou pacienta. V prípade detských pacientov sú potrebné dve klinické vyšetrenia a v skupine dospelých je potrebné jedno vyšetrenie, ale odporúča sa (nevyžaduje) aj druhé vyšetrenie iným nezávislým

hodnotiteľom. Pri zistení jediného príznaku činnosti mozgu v rámci klinického vyšetrenia nie sú konfirmačné testy indikované. Osobitná pozornosť je v odporúčaniach venovaná použitiu neurozobrazovacích vyšetrení, telesnej teploty, tlaku krvi, vylúčeniu liekových a iných intoxikácií (vrátane zohľadnenia funkčnosti hepatorenálneho komplexu), ako aj metabolických, acidobázických a endokrinných porúch. Podrobne sú zmienené barbituráty a periférne myorelaxanciá. Ďalej je metodicky

upresnené vykonanie apnoického testu (ako aj apnoického testu osôb na ECMO). Z konfirmačných testov sú uvedené taxatívne iba DSA (s nástrekom obidvoch karotických aj vertebrálnych tepien), perfúzny SPECT mozgu a u dospelých aj transkraniálna UZ dopplerometria. CT a MR angiografické vyšetrenia, ako aj EEG sú z procesu vylúčené. V každom prípade je možné povedať, že kritériá BD/DNC nezaznamenali v priebehu rokov väčší počet zmien a môžeme postulovať ich konzistenciu a kontinuitu (Hills, 2024).

Takto nateraz končí príbeh z moderného sveta o definovaní a určovaní smrti človeka. Samozrejme zostávajú nezodpovedané otázky a ide o tému, kde sa kombinujú odborné medicínske, morálne etické, filozoficko-náboženské a legislatívne právne aspekty (Pennington et Souter, 2023). Naviac v mnohých prípadoch téma nadobúda silné vzťahové a emocionálne pozadie, ktoré môže zásadným spôsobom ovplyvniť postoj človeka k tejto otázke.

LITERATÚRA

1. A definition of irreversible coma. Report of the Ad Hoc Committee of the Harvard Medical School to examine the definition of brain death. *JAMA*. 1968;205:337-340.
2. Alexander M. 'The Rigid Embrace of the Narrow House': Premature Burial & The Signs of Death. *Hastings Cent Rep*. 1980;10(3):25-31.
3. Anonymous. Controversies in the Determination of Death. A white paper by the President's Council on Bioethics. Washington, DC: 2008.
4. Bernat JL. On Irreversibility as a prerequisite for brain death determination. In: Machado C, Shewmon DA, editors. Brain death and disorders of consciousness. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers. 2004; pp. 161-167.
5. Biografický lexikón Slovenska. Zväzok IV. Martin: 2010; 587 s.
6. Doyle HR. Squaring the Circle. Brain death and organ transplantation. *Curr Opin Organ Transplant*. 2024;29(3):212-218. doi: 10.1097/MOT.0000000000001104.
7. Global Observatory on Donation and Transplantation. 2022. Dostupné z: <https://www.transplant-observatory.org/>.
8. Greer DM, Kirschen MP, Lewis A, et al. Pediatric and Adult Brain Death/Death by Neurologic Criteria Consensus Guideline. *Neurology*. 2023;101(24):1112-1132. doi: 10.1212/WNL.000000000000207740.
9. Greer DM, Shemie SD, Lewis A, et al. Determination of Brain Death/Death by Neurologic Criteria: The World Brain Death Project. *JAMA*. 2020;324(11):1078-1097. doi: 10.1001/jama.2020.11586.
10. Guidelines for the determination of death. Report of the medical consultants on the diagnosis of death to the President's Commission for the Study of Ethical Problems in Medicine and Biomedical and Behavioral Research. *JAMA*. 1981;246:2184-2186.
11. Hills TE. Brain death: A review of the latest guidelines. *Nursing*. 2024;54(8):17-23. doi: 10.1097/NSG.0000000000000038.
12. Iserson KV. Death to Dust: What Happens to Dead Bodies. 2nd edition. Galen Pr Ltd. 2001; 821 p.
13. Lewis A, Bakkar A, Kreiger-Benson E, et al. Determination of death by neurologic criteria around the world. *Neurology*. 2020;95(3):e299-e309. doi: 10.1212/WNL.0000000000009888.
14. Lofstedt S, von Reis G. Intracranial lesions with abolished passage of X ray contrast throughout the internal carotid arteries. *Opuscula Medica*. 1956;8:199-202.
15. Machado C. The Jahi McMath Case: First Detailed Study of Her Brain. *Neuro Int*. 2022;70(5):2235-2236. doi: 10.4103/0028-3886.359203.
16. Machado C, Estévez M, DeFina PA, Leisman G. Response to Lewis A: Reconciling the Case of Jahi Mcmath. *Neurocrit Care*. 2018;29(3):521-522. doi: 10.1007/s12028-018-0602-0.
17. Mollaret P, Goulon M. The depassed coma (preliminary memoir). *Rev Neurol (Paris)*. 1959;101:3-15.
18. Nair-Collins M, Joffe AR. Hypothalamic function in patients diagnosed as brain dead and its practical consequences. *Handb Clin Neurol*. 2021;182:433-446. doi: 10.1016/B978-0-12-819973-2.00029-0.
19. Pennington MW, Souter MJ. Brain Death: Medical, Ethical, Cultural, and Legal Aspects. *Anesthesiol Clin*. 2024;42(3):421-432. doi: 10.1016/j.anclin.2023.11.003.
20. Pernick MS. Back from the Grave: Recurring Controversies over Defining and Diagnosing Death in History. In: Zanner RM. (eds) Death: Beyond Whole-Brain Criteria. *Philosophy and Medicine*. 1988;31. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-009-2707-0_2.
21. Powner DJ, Ackerman BM, Grenvik A. Medical diagnosis of death in adults: historical contributions to current controversies. *Lancet*. 1996;348:1219-23. doi: 10.1016/S0140-6736(96)04015-9.
22. Russell JA, Epstein LG, Greer DM, et al. Brain death, the determination of brain death, and member guidance for brain death accommodation requests: AAN position statement. *Neurology*. 2019;92:228-232.
23. Shemie SD, Wilson LC, Hornby L. A brain-based definition of death and criteria for its determination after arrest of circulation or neurologic function in Canada: a 2023 clinical practice guideline. *Can J Anaesth*. 2023; 70(4):483-557. doi: 10.1007/s12630-023-02431-4.
24. Shewmon DA. Chronic "brain death": meta-analysis and conceptual consequences. *Neurology*. 1998;51(6):1538-45. doi: 10.1212/wnl.51.6.1538.
25. Shewmon DA. Truly Reconciling the Case of Jahi McMath. *Neurocrit Care*. 2018;29(2):165-170. doi: 10.1007/s12028-018-0593-x.
26. Shewmon DA, Salamon N. The Extraordinary Case of Jahi McMath. *Perspect Biol Med*. 2021;64(4):457-478. doi: 10.1353/pbm.2021.0036.
27. Shewmon DA, Salamon N. The MRI of Jahi McMath and Its Implications for the Global Ischemic Penumbra Hypothesis. *J Child Neurol*. 2022;37(1):35-42. doi: 10.1177/08830738211035871.
28. Singer S. A Short History of Anatomy from the Greeks to Harvey. New York: Dover. 1957; p. 74.
29. Tebb W, Vollum EP. Premature Burial and How It May Be Prevented: With Special Reference To Trance, Catalepsy And Other Forms Of Suspended Animation. 2nd edition. CreateSpace Independent Publishing Platform. 2014; 474 p.
30. Thomas I, Manara AR. Preserved hypothalamic function does not preclude determination of death by neurologic criteria. In: Lewis A, Bernat JL, editors. Death determination by neurologic criteria areas of consensus and controversy. *Advances in neuroethics*. Springer. 2023; pp. 117-127.
31. Whetstone LM. The History of the Definition(s) of Death: From the 18th Century to the 20th Century. In: Crippen DW. (eds) End-of-Life Communication in the ICU. New York, NY: Springer. 2008. https://doi.org/10.1007/978-0-387-72966-4_4.